

18. søndag efter trinitatis

Joh. 15,1-1 / Vintræet og grenene

Af Peter Nejsum

Det er så enkelt: Kristendom er ikke at abonnere på mere eller mindre fantasifulde forestillinger, eller punkt for punkt at kunne krydse trosbekendelsens påstande af, eller at leve efter et katalog af moralregler. Kristendom er at høre Kristus til. Det er at hænge der i solen, som gren på en vinstok, suge næring til sig og mærke, hvordan drueklaserne bare bliver tungere og tungere.

Det er et smukt billede, men også foruroligende, for hvad med de guldne grene, der skæres af og brændes? Og hvilken trøst er der egentlig i at sige, at »skilt fra mig kan I slet intet gøre«? Her er tre skitser til en prædiken:

Kreativitet

Billedet af vintræet og grenene handler om at bære frugt. Hvad vil det sige? En måde at se det på er at være kreativ, vel at mærke ikke snævert forstået som at kunne tumle farvekridt, perleplader og strikkepinde, men i ordets videste betydning. At være kreativ handler om at bruge den evne, vi har fået ved at være skabt i Guds billede, til selv at skabe – og som Gud at gøre det for at fremme liv. At være gren på vintræets stamme er at suge næring og inspiration af Kristus.

Hvordan gør man så det? Hvordan bærer man frugt? Man kan tage udgangspunkt i det, der gælder for professionelt kreative, dvs. kunstnere af enhver art. For det første bryder deres frembringelser med visse regler og normer og vil have os til at se verden på nye måder. For det andet vil de overraske. De vil vise os noget, vi ikke kunne have sagt os selv. Præcis det samme kan man sige om Jesus, det vintræ, vi trækker saft og næring fra. Og det gælder ikke kun i kunsten, men overalt i livet, og ikke mindst i forhold til andre mennesker, hvor det måske er særligt vigtigt at kunne se bort fra forudfattede meninger og se noget andet end det, alle andre siger om ham eller hende.

I den tid vi lever i, er der bare ikke altid særligt gode vilkår for den slags: Her hersker excel-arket, her er det meste regelstyret ned i de mindste detaljer.

Alt hvad vi gør, og den tid vi bruges på det, skal registreres og effekten dokumenteres. Men måske er den kreativitet, der skal til, for at vi kan bære frugt, netop af en art, der ikke lader sig indfange i regler og vedtagne normer, som vil udelukke enhver uforudsigelighed og overraskelse. Måske er det tværtimod at suge næring og livskraft af vintræets stamme, der er brug for – Kristus.

De afskårne grene

Hvad sker der, hvis man lægger sit fokus på de afskårne grene, der visner og bliver brændt? Dem, der ikke formår at »blive i Kristus« – eller rettere: *Det*, der ikke bliver i Ham. I lighed med andre steder, hvor der tales om dom, skilles fårene fra bukkene også her, som om der er tale om to forskellige slags mennesker: De frelste og de fortabte. Men hvad nu, hvis der ikke er tale om to slags mennesker, men at skillelinjen går ned igennem det enkelte menneske? Så er der grene, der bærer frugt, sådan som det var meningen, men der er også grene, der ikke gør, og som skal skæres af, visne og brændes.

Det ville jeg gerne høre en prædiken om denne søndag! At høre Kristus til, at blive i ham osv. har en pris: At noget i mig skal skæres fra. Ikke nænsomt, som når vingårdsmanden renser de gode grene, så de kan bære endnu mere frugt, men hårdt og brutalt. Det er som at tage stoffet fra den afhængige (spil/alkohol/cigaretter/sukker/sociale medier osv.) Det gør ondt; for den afhængige kan ikke undvære sit stof, men det er alligevel i sidste ende til hans/hendes bedste. Der er noget, jeg ikke kan forestille mig at undvære, som alligevel tjener mig bedst, hvis det bliver skåret fra.

Eksempler på grene, der ikke bærer frugt: At insistere på at ville alting selv. Hykleriet, når jeg siger ét og gør noget andet. Min privilegieblindhed. Når bekvemmelighed svinger taktstokken. Alle mine ynkkelige forsøg på at retfærdiggøre mig selv, i stedet for at stå ved min fejl. Den slags!

Fællesskab

Hvis vi er grene på et vintræ, som er Kristus, betyder det også, at vi alle er forbundne meget mere, end vi forestiller os, og at vi hver især er en lille gren på den samme store organisme. Ikke bare er vi forbundne med hinanden, men med naturen selv, og vi lever i kraft af de dybe rødder, vores vinplante har ned i den mørke jord.

Det betyder, at Jesu ord om, at vi skilt fra ham ikke kan stille noget op, også betyder, at vi ikke kan stille noget op uden andre mennesker eller den natur, vi er en del af. Tit og ofte lever vi, som om vi kan alting selv, og er tilbøjelige til at overse, hvor vigtigt det liv, vi får gennem andre, er.

I Jens Sigsgaards klassiske børnebog *Palle alene i verden* vågner hovedpersonen op og finder ud af, at han er helt alene i verden og nu kan gøre, lige hvad han vil. Der er ingen til at sige, at han ikke må, ingen at tage hensyn til, og han kan realisere alle sine vildeste drømme. Det gør han så – men hurtigt udvikler drømmen sig til et mareridt. På legepladsen er der ikke engang nogen, han kan vippe med! Han vågner op i sin seng, badet i sved, og det hele havde bare været en ond drøm.

Vi er afhængige af hinanden, udleveret til hinanden, og vi kan endda være så tæt på et andet menneske, at vi tænker og føler det samme. Uden de andre sygner vi hen og visner. Og vi får endda lov til at suge liv af Ham, der er vejen, sandheden og livet!

Salmer

- 4 Giv mig, Gud, en salmetunge
- 685 Vor Gud er idel kærlighed
- 300 Kom, sandheds Ånd, og vidne giv
- 412 Som vintergrene
- 335 Flammerne er mange, lyset er ét
- 696 Kærlighed er lysets kilde